

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

ІРИНА СКОМОРОВСЬКА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА
ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ В ГРУПАХ
ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

для здобувачів II курсу першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти (денна і заочна форма навчання)

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

м. Івано-Франківськ - 2024

УДК 373.2(76.5)

К65

Методичні рекомендації схвалено
Науково-методичною радою педагогічного факультету
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
(протокол № 1 від 27.08.2024 р.)

Укладач:

Ірина Скоморовська кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

Рецензенти:

Кирста Наталія Романівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Койдик Ольга Віталіївна – директор закладу дошкільної освіти (ясла-садок) № 6 «Колобок» Івано-Франківської міської ради

Методичні рекомендації до організації та проведення навчальної практики в групах дітей раннього та дошкільного віку. Для здобувачів II курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (денна і заочна форма навчання). Укладач: Ірина Скоморовська, Навчально-методичне видання. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2024. 57 с.

Методичні рекомендації до організації та проведення навчальної практики в групах дітей раннього та дошкільного віку у закладах дошкільної освіти для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є частиною навчально-методичного комплексу практичної підготовки за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Рекомендовано здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта денної та заочної форм навчання.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО.....	4
МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	6
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	12
Основний зміст діяльності за змістовими модулями	17
Календарний розподіл завдань практики.....	18
Контроль та оцінювання практичної діяльності здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.....	25
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ.....	27
ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ.....	31
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	33
ДОДАТКИ.....	35

ВСТУПНЕ СЛОВО

Навчальна практика в групах дітей раннього та дошкільного віку є складовою системи практичної підготовки майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти, важливою ланкою оволодіння ними відповідними компетентностями, професійними знаннями та практичними вміннями. Саме у цей період формуються навички професійної діяльності та особистісні якості майбутнього вихователя ЗДО, розпочинається становлення у професії, яке продовжує формуватися під час наступних видах практики.

Відповідно до освітньої програми та навчального плану навчальна практика в групах дітей раннього та дошкільного віку для здобувачів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» проводиться у III семестрі впродовж 4 тижнів (6 кредитів / 180 годин – з відривом від навчання) і спрямована на закріплення теоретичних знань, здобутих при вивчення нормативних та вибіркових освітніх компонентів.

Навчальна практика в групах дітей раннього та дошкільного віку організовується відповідно до Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

https://vvnп.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/128/2018/05/pol_pr

[o.pdf](#)), розробленого на підставі Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsiaosvitnjogo-protsesu.pdf>).

Навчальна практика в групах дітей раннього та дошкільного віку організовується і проводиться в закладах дошкільної освіти. Проходження практики підтверджується звітом та відповідною документацією, яка відповідає вимогам до даного виду роботи.

Методичні рекомендації містять інформацію про цілі і завдання практики, організаційно-методичні вказівки до проходження практики, а також включають зразки оформлення відповідної документації. Рекомендації розроблено для допомогти здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта до організації практичної діяльності за фахом. Виконання завдань практики сприяє адаптації до умов професійної діяльності.

I. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальна практика є важливою складовою освітнього процесу, під час якого здійснюється безпосереднє поєднання і реалізація теоретичних знань, що отримують здобувачі на заняттях, з їх практичною діяльністю в ЗДО. Це дозволяє закріпити та поглибити знання теорії та оволодіти компетентностями, необхідними для майбутньої професійної діяльності.

Напря́м підготовки	Загальна характеристика	Вид контролю
Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка ОП 012 Дошкільна освіта Спеціальність 012 Дошкільна освіта Перший (бакалаврський) рівень	Семестр: 3 Кількість кредитів ECTS: 6 Загальна кількість годин: 180 Тривалість – 4 тижні	залік

Мета і завдання практики

Метою навчальної практики в групах дітей раннього та дошкільного віку є формування у здобувачів уявлення про педагогічну діяльність та організацію освітнього процесу ЗДО; ознайомлення з сучасним станом роботи ЗДО, змістом, формами

й методами діяльності вихователя (у різних вікових групах), музичного керівника, вихователя з фізичного виховання, помічника вихователя; підготовка до подальшої виробничої практики.

Основними завданнями практики є:

1. Ознайомити здобувачів з закладом дошкільної освіти, комплектуванням груп раннього та дошкільного віку, специфікою організації та здійсненням освітнього процесу в різних вікових групах.
2. Формувати вміння спостерігати та аналізувати освітній процес в ЗДО, як закладу, що забезпечує всебічний розвиток особистості дитини.
3. Формувати вміння спілкуватися з дітьми, враховуючи їх вікові особливості та можливості.
4. Ознайомити здобувачів з матеріальною базою ЗДО з урахуванням сучасних вимог.
5. Закріпити вміння вести записи спостережень, опрацьовувати й узагальнювати одержану в процесі спостережень інформацію, із належною повнотою відображати її в щоденнику практики.

Програмні компетентності та результати навчання
Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти

України):

- КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- КЗ-9. Здатність здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові компетентності)
(за стандартом вищої освіти України):

- КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
- КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньомовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.
- КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.
- КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.
- КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню

інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПРН-11 Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПРН-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПРН-22 Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку. зорієнтоване спілкування з батьками.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і

мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК.04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (етична компетентність).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

А Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу

А2 – Організаційна

А2.1. Здатність забезпечувати здобуття освіти державною мовою

А2.3. Здатність організовувати ігрову (провідну) та інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною.

Б. Участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища

Б1 – Здоров'язбережувальна

Б1.1. Здатність організовувати фізично безпечне освітнє

середовище.

Б1.2. Здатність організувати психологічно безпечне освітнє середовище.

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

В1 – Психоемоційна

В1.1 Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії.

В1.2. Здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість.

В2 – Педагогічне партнерство

В2.1. Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності.

В2.2. Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності.

В3 – Морально-етична

В3.1. Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень.

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення

Г1 - Здатність до навчання впродовж життя

Г1.2. Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту

Г2 – Інформаційно-комунікаційна

- Г2.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі
- Г2.2. Здатність ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології (далі – ІКТ) та електронні освітні ресурси в професійній діяльності
- Г2.3. Здатність дотримуватися правил безпечної поведінки в цифровому середовищі

II. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальна практика є важливою складовою освітнього процесу, під час якого здійснюється безпосереднє поєднання і реалізація теоретичних знань, що отримують здобувачі на заняттях, з їх практичною діяльністю в ЗДО. Це дозволяє закріпити та поглибити знання теорії та оволодіти компетентностями, необхідними для майбутньої професійної діяльності.

Навчальна практика включає спостереження педагогічної діяльності у групах дітей раннього та дошкільного віку ЗДО та поступове залучення здобувачів до проведення режимних процесів та ігор-занять відповідно до освітніх напрямів: особистість дитини, дитина в сенсорно-пізнавальному просторі, дитина в природному довкіллі, гра дитини, дитина в соціумі, мовлення дитини, дитина у світі мистецтва; а також до

організації та проведення різних видів дозвілля в другу половину дня.

З метою активної підготовки до практики попередньо проводиться настановча конференція, на якій здобувачі детально ознайомлюються з завданнями, змістом, планом практики, вимогами до оформлення документації.

Для проходження практики академічна група студентів розподіляється на підгрупи з 8-10 осіб, які направляються у ЗДО, де методист розподіляє студентів по одному на групу дітей раннього або дошкільного віку.

Необхідною умовою допуску здобувача-практиканта до навчальної практики є проходження ним медичного огляду та оформлення за його результатами медичної книжки.

На період практики в кожній підгрупі здобувачів призначається староста, яка веде облік відвідування здобувачів, організовує і координує роботу підгрупи, виконує доручення керівника, методистів, адміністрації та працівників базового освітнього закладу щодо організації та перебігу практики.

Здобувачі вищої освіти повинні знаходитися в ЗДО 6 годин щоденно. Відповідно до розкладу режимних процесів у першій половині дня студент-практикант виконує завдання практики з 8:00 до 14:00, у другій половині дня – з 12:00 до 18:00.

Кожного робочого дня робота студента планується за визначеним програмою обов'язковим планом.

Студент-практикант веде щоденник педагогічної практики, який перевіряється вихователем (чи вихователем-методистом) кожного дня. У щоденнику відображається робота студента-практиканта відповідно до індивідуального плану, складеного на початку практики.

Після закінчення навчальної практики проводиться підсумкова конференція, на яку запрошуються вихователі, методисти, директори базових ЗДО. Відгуки та пропозиції здобувачів про практику враховуються при подальшій її організації.

Навчальною практикою передбачено такі бази закладів дошкільної освіти м. Івано-Франківська: ЗДО №1 «Калинонька», КДНЗ №3 «Бджілка», ЗДО №4 «Калинова сопілка», ЗДО №5 «Теремок», ЗДО №6 «Колобок», ЗДО №7 «Золотий ключик», ЗДО №9 «Дзвіночок», ЗДО №10 «Катруся», ЗДО №11 «Пізнайко», ЗДО №12 «Струмочок», ЗДО №14 «Кристалик», ЗДО №15 «Гуцулочка», ЗДО №16 «Сонечко», ЗДО №17 «Ромашка», ЗДО №18 «Зернятко», ЗДО №19 «Троянда», ЗДО №20 «Росинка», ЗДО №22 «Світанок», ЗДО №23 «Дударик», ЗДО №27 «Карпатська казка», ЗДО №28 «Квітка Карпат», ЗДО №29 «Кобзарик», ЗДО №30 «Ластівка», КДНЗ №31 «Мрія», ЗДО

№33 «Кристалік», ЗДО №34 «Незабудка», ЗДО №35 «Вишиванка», ЗДО №36 «Віночок».

Головна вимога при доборі баз практики – це високий професійний рівень її фахівців, творча атмосфера в педагогічному колективі, висока трудова дисципліна та уважне і доброзичливе ставлення педагогів до дітей. Групи здобувачів-практикантів комплектуються у кількості, що не перевищує дві особи на одного вихователя ЗДО. При цьому доцільно враховувати психологічну сумісність членів однієї групи здобувачів. Робочий день студента-практиканта впродовж усього періоду практики, триває не менше шести годин на день.

На початку практики здобувачі вищої освіти отримують інструктаж з охорони праці в галузі, знайомляться з правилами внутрішнього трудового розпорядку ЗДО, порядком отримання документації та матеріалів.

Права та обов'язки здобувачів-практикантів

Здобувачі-практиканти **мають право:**

1. За відсутності на базі практики з поважної причини (документи про це додаються), за рішенням керівництва підрозділу університету, мають право повторного проходження практики;

2. Студенти, що навчаються в університеті за цільовим направленням, мають право проходити практику за майбутнім місцем працевлаштування.

Обов'язки здобувачів-практикантів:

1. До початку практики одержати від керівника практики та керівників-методистів програму практики, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів.
2. Своєчасно прибути на базу практики.
3. Виконувати правила внутрішнього розпорядку закладу, в якому проводиться практика, вказівки керівництва закладу, методиста, фахівців.
4. Чітко виконувати роботу на кожному етапі проходження практики і своєчасно відображати її в щоденнику педагогічної практики;
5. Вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії.
6. Приймати активну участь у освітніх заходах ЗДО у період практики.
7. Нести відповідальність за виконану роботу.
8. Своєчасно вести документацію і здавати її в зазначений термін методисту.

Основний зміст діяльності за змістовими модулями

Здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» проходять практику, здебільшого в індивідуальному порядку і беруть участь у виборі бази практики за погодженням з випускною кафедрою. У разі неможливості самостійно визначити базу практики вони звертаються до організаторів практики з проханням про вибір відповідного ЗДО.

	Змістовий модуль	Год.
1.	ЗМ 1. Заклад дошкільної освіти – початкова ланка системи освіти України. (Вид роботи: ознайомлення із завданнями та змістом роботи ЗДО).	45
2.	ЗМ 2. Посадові обов'язки вихователя ЗДО. Планування вихователем роботи в ЗДО. (Вид роботи: Ознайомлення з документацією, яку веде вихователь)	45
3.	ЗМ 3. Спостереження за організацією самостійної та ігрової діяльності дітей раннього і дошкільного віку	45

4.	ЗМ 4. Освітня робота з дітьми раннього та дошкільного віку. Спостереження за взаємодією сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дітей	45
----	--	-----------

Календарний розподіл завдань практики

ТИЖДЕНЬ 1

ТЕМА: Заклад дошкільної освіти – початкова ланка системи освіти України. Завдання і загальний зміст роботи ЗДО. Розвивальне середовище ЗДО.

ФОРМИ РОБОТИ: знайомство з адміністрацією та вихователями ЗДО, бесіда із директором та методистом ЗДО, відвідування груп раннього та дошкільного віку, вивчення принципів організації середовища ЗДО.

ЗАВДАННЯ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ НА 1-му ТИЖНІ ПРАКТИКИ:

1. Знайомство з адміністрацією закладу дошкільної освіти. В розмові із директором та методистом ЗДО здобувачі освіти ознайомлюються з структурою закладу дошкільної освіти, актуальними завданнями і принципами роботи. Відображення цього етапу практики в щоденнику необхідно зробити за схемою:

– штатний розпис, кількість і наповнюваність груп, режим роботи, режим харчування;

– реалізація вікового принципу в організації життя і діяльності дітей в установі.

2. Знайомство з вихователями та дітьми груп раннього та дошкільного віку. Спостереження за роботою вихователя та діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня.

– Запис у щоденнику даних про вихователів (прізвище, ім'я, по батькові, освіта, стаж роботи), списку дітей, режиму роботи групи.

3. Ознайомлення з розвивальним предметним середовищем ЗДО в такій послідовності:

– методичний кабінет, його наповнюваність, зокрема й матеріалами, необхідними для організації життєдіяльності дітей раннього та дошкільного віку;

– групове приміщення та його обладнання;

– спортивна та музична зали;

– допоміжні приміщення (медичний кабінет, пральня, кухня, сховище-укриття тощо);

– територія ЗДО.

Під час відвідування груп з'ясовують особливості організації матеріального середовища групи.

ТИЖДЕНЬ 2

**ТЕМА: Посадові обов'язки вихователя ЗДО.
Планування вихователем роботи в ЗДО. Ознайомлення з
документацією, яку веде вихователь.**

ФОРМИ РОБОТИ: ознайомлення з документацією, яку оформляє вихователь груп раннього та дошкільного віку, вивчення видів обов'язкового планування роботи та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу у відповідній групі ЗДО.

**ЗАВДАННЯ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ НА 2-му
ТИЖНІ ПРАКТИКИ:**

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня.

2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2-2,5 години.

3. Ознайомтеся з наявною у групі документацією і плануванням. Скопіюйте її. За завданням викладача-методиста самостійно складіть плани певних видів роботи.

4. Проаналізуйте наочні посібники, які найчастіше використовуються в практиці роботи вихователя.

5. Виконану роботу та завдання фіксуйте у щоденнику спостережень.

6. Поступово готуйте звітні матеріали практики.

ТИЖДЕНЬ 3

ТЕМА: Спостереження за організацією самостійної та ігрової діяльності дітей раннього і дошкільного віку.

ФОРМИ РОБОТИ: спостереження за організацією самостійної та ігрової діяльності дітей раннього та дошкільного віку.

ЗАВДАННЯ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ НА 3-МУ ТИЖНІ ПРАКТИКИ:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня.

2. Спостереження за організацією самостійної діяльності дітей раннього (або дошкільного) віку.

3. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2-2,5 години.

Оберіть одну дитину для спостереження за її діяльністю. У процесі аналізу акцентуйте увагу на таких проблемах організації самостійної діяльності дітей раннього (або дошкільного) віку:

– значення правильно організованої самостійної діяльності дітей;

– види діяльності дітей раннього або дошкільного віку в закладі дошкільної освіти;

– умови, необхідні для організації самостійної діяльності дитини;

– прийоми керівництва самостійною діяльністю дітей.

4. Провести спостереження за однією рольовою грою дітей.

Під час спостереження за грою слід записати:

- Тему гри, дату, місце проведення, оточення в якому проходить гра.
  - Вказати імена дітей, які беруть участь в грі, їх вік.
  - Записати тривалість гри.
  - Зазначити, які предмети, іграшки використовувались в процесі гри; особливо зазначити, яка буде «заміна» предметів.
  - Чи була попередня домовленість дітей про тему гри, ролі. Чи були суперечки через вибір ролей, чи була проведена підготовча робота для гри до її початку?
  - Що є центральним змістом гри?
  - Які ролі виконують діти?
  - Які дії і в якій послідовності виконують діти? Чи є порушення логіки дій і правил гри?
  - Чи був порушений зміст гри?
  - Описати стосунки дітей, які виникають під час гри.
- Спостереження проводиться в групах раннього та дошкільного віку.

5. Виконану роботу та завдання фіксуйте у щоденнику спостережень.
6. Поступово готуйте звітні матеріали практики.

ТИЖДЕНЬ 4

ТЕМА: Освітня робота з дітьми раннього та дошкільного віку. Спостереження за взаємодією сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дітей

ФОРМИ РОБОТИ: спостереження ранкової гімнастики, самостійної гри дітей, індивідуальної роботи з дітьми, чергування, занять з різних розділів програми, прогулянок, рухливих ігор. Спостереження за роботою вихователя щодо організації взаємодії з сім'ями вихованців.

ЗАВДАННЯ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ НА 4-му ТИЖНІ ПРАКТИКИ:

1. Здобувачі освіти ведуть спостереження за діяльністю дітей і вихователя, фіксуючи способи організації життєдіяльності дітей, поведінку окремих дітей, прийоми організації дитячої діяльності вихователем, індивідуальну роботу педагога з дітьми.
2. Обговорення організації освітньої роботи з дітьми різних вікових груп за записами спостережень.

3. Спостереження за взаємодією сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дітей.

- Ознайомтеся з документами, які регламентують роботу ЗДО з сім'єю.
- Проаналізуйте, які форми роботи ЗДО із родиною найчастіше використовуються в практиці виховання дітей раннього та дошкільного віку (колективні, індивідуальні, наочно-інформаційні).
- Візьміть участь у заході, організованому вихователем із залученням батьків (при можливості).

4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику.

5. Підготовка звітних матеріалів. Доопрацювання визначених програмою завдань. Оформлення звітної документації (оцінювання адміністрацією ЗДО, виставлення печаток).

Контроль та оцінювання практичної діяльності практиканта-здобувача

Результати навчальної практики в групах дітей раннього і дошкільного віку оцінюються в 100-бальній шкалі, матеріали практики зберігаються на випусковій кафедрі теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти.

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів в умовах навчальної практики (розподіл балів)

Кількість балів за:						Підсумок
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Підсумкове оцінювання (звітна документація, підсумкова конференція)		
				оформлення матеріалів практики	захист матеріалів в практиці	
10	10	10	10	10	50	100

Критерії оцінювання:

- володіння матеріалом навчальних дисциплін, які є підґрунтям для педагогічної діяльності;
- рівень сформованості професійно значущих особових якостей;

- володіння етичними нормами взаємин з дитиною, батьками, співробітниками закладу, однокурсниками, керівниками;
- сформованість професійних умінь;
- творчий рівень виконання завдань практики;
- науковий рівень доповіді на підсумковій науково-практичній конференції.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

IV. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Після завершення практики здобувачі у 3-х денний термін здають керівнику-методисту практики (кафедра теорії і методики дошкільної і спеціальної освіти) такі документи:

1.Характеристику на здобувачів освіти, які проходили навчальну практику, завірену директором закладу дошкільної освіти.

2.Звіт здобувача про проходження навчальної практики.

3.Щоденник навчальної практики.

4.Розгорнутий конспект проведення рухливої гри з роздатковим матеріалом.

5.Розгорнутий конспект проведення режимного моменту.

6.Розгорнутий конспект проведення дидактичної гри з роздатковим матеріалом.

7.Спостереження й організація ігрової діяльності дітей.

8. Аналіз спостережень за взаємодією сім'ї й ЗДО у вихованні дітей.

Характеристика звітних документів

1. *Характеристику на підгрупу студентів (для студентів заочної форми характеристика складається на кожного студента індивідуально), які проходили навчальну практику.* Характеристика складається директором ЗДО на групу студентів, які проходили навчальну практику. Характеристика повинна мати підпис і печатку директора ЗДО.

2. *Звіт студента про проходження навчальної практики* передбачає відображення діяльності студента під час практики, його вражень, характеристика труднощів з якими зустрівся студент-практикант. Звіт складається кожним студентом індивідуально.

3. *Щоденник навчальної практики* є контрольним документом, за яким керівники практики простежують хід педагогічної практики студента-практиканта. Щоденник подається у рукописному (або друкованому) вигляді, у ньому студент фіксує спостереження за педагогічною діяльністю вихователя, планування навчально-виховної роботи з дітьми. Ведення практикантом щоденника сприяє аналізу й усвідомленню його педагогічної діяльності в ЗДО.

Щоденник педагогічної практики – це обов’язковий документ, зміст якого враховується при її оцінюванні. Педагогічний щоденник заповнюється щодня, завжди знаходиться в студента й перевіряється впродовж усієї практики. Зразок оформлення щоденника педагогічної практики представлено у Додатках.

4. *Розгорнутий конспект проведення рухливої гри з роздатковим матеріалом.* У конспекті необхідно вказати:

Завдання:

1. Удосконалювати, закріплювати ...
2. Розвивати ...
3. Виховувати...

Фізкультурний інвентар:

Основні рухи:

Темп:

Організаційно-методичні вказівки:

5. *Розгорнутий конспект проведення режимного моменту.* Передбачає складання плану-конспекту проведення одного з режимних моментів у ЗДО (прийом дітей, огляд, ігри, ранкова гімнастика; підготовка до сніданку, сніданок; ігри та дитячі види діяльності; безпосередня освітня діяльність; підготовка до прогулянки, прогулянка; повернення з прогулянки, підготовка до обіду і обід; підготовка до сну, денний сон; підйом після сну, водні процедури, що гартують;

ігри, самостійна діяльність дітей; підготовка до вечері, вечеря; ігри, прогулянка).

6. *Розгорнутий конспект проведення дидактичної гри з роздатковим матеріалом.* У конспекті необхідно вказати:

Завдання:

1. Удосконалювати, закріплювати ...
2. Розвивати ...
3. Виховувати...

Дидактичний матеріал або обладнання:

Організаційно-методичні вказівки:

7. *Аналіз спостережень* здобувач-практикант може оформити у довільному вигляді. Для опису спостереження за ігровою діяльністю доцільно відповісти на такі запитання:

Під час спостереження за грою слід записати:

- Тему гри, дату, місце проведення, оточення в якому проходить гра.
- Вказати імена дітей, які беруть участь в грі, їх вік. Записати тривалість гри. Зазначити, які предмети, іграшки використовувались в процесі гри; особливо зазначити, яка буде «заміна» предметів.
- Чи була попередня домовленість дітей про тему гри, ролі. Чи були суперечки через вибір ролей, чи був підготовлений ґрунт для гри до її початку?

- Що є центральним змістом гри? Які ролі виконують діти?
- Які дії і в якій послідовності виконують діти? Чи є порушення логіки дій і правил гри? Чи був порушений зміст гри?
- Описати стосунки дітей, які виникають під час гри. Спостереження проводиться в групах раннього та дошкільного віку.

V. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Підсумки практики підводяться на звітній конференції. Оцінка з практики враховується нарівно з іншими оцінками, які характеризують успішність здобувача. Результати складання заліку з практики заносяться в екзаменаційну відомість, виставляються в заліковій книжці і в журнал обліку успішності. Керівник практики інформує адміністрацію закладу освіти щодо фактичних термінів початку і закінчення практики, складу груп здобувачів, які пройшли практику, їх дисципліни, стану охорони праці і протипожежної безпеки на базі практики і з інших питань організації і проведення виробничої практики.

Примітка: у випадку проблем зі здоров'ям чи інших непередбачених обставин студентам-практикантам слід

терміново повідомити адміністрацію закладу дошкільної освіти, вихователя, керівника-методиста від ЗВО про причини відсутності. Факультетському керівникові практики подати відповідні документи, які засвідчують достовірність фактів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний Стандарт дошкільної освіти) <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-vukrayini>
2. Дошкільна освіта дітей з особливими потребами. Сайт МОН. URL: <http://mon.gov.ua/ua/activity/education/6917/>
3. Крутій К. Проблеми запровадження моніторингу дошкільної освіти та шляхи їх вирішення. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». Випуск 2 (2) 2015. С. 67-70. URL:<http://msu.edu.ua/visn1/?p=34>
4. Освітній портал України www.pedpresa.com
5. Положення про організацію освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsiaosvitnjogo-protsesu.pdf>)
6. Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://vvp.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/128/2018/05/p_01_pro.pdf)

7. Про дошкільну освіту: Закон України.
URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14> 10.
Конвенція про права дитини. URL:
http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_021
8. Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році Наказ № 1/12490-23 від 21 серпня 2023 <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyiosviti-u-20232024-navchalnomu-roci>
9. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL:
<https://mon.gov.ua/ua>
10. Типове положення про методичний кабінет закладу дошкільної освіти Наказ №372 від 16 квітня 2018 р.
<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennyaprimirnogo-polozhennya-pro-metodichnij-kabinet-zakladu-doshkilnoyiosviti>
11. Швайка Л. Педагогічний моніторинг у ДНЗ. Харків: ВГ «Основа», 2017. 192 с. (Серія «ДНЗ. Вихователю»).

ДОДАТКИ

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ПРАКТИКИ

Додаток 1

Зразок титульного аркушу документації навчальної практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра теорії та методики
дошкільної і спеціальної освіти

ДОКУМЕНТАЦІЯ

ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
В ГРУПАХ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
Студентки II курсу
групи ДО -
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

(прізвище ім'я по батькові)

База практики:

Термін проходження практики:

Керівник-методист:

м. Івано-Франківськ, 2024 рік

*Орієнтовний зразок звіту про проходження навчальної
практики*

**ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

**СТУДЕНТКИ-ПРАКТИКАНТКИ
2 КУРСУ, ГРУПИ ДО – _____
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»**

(прізвище ім'я по батькові)

1. Місце проходження практики (село, місто, назва ЗДО, група дітей).
2. Яка навчальна і виховна робота була проведена з дітьми групи (заняття проводила згідно плану).
3. Яка конкретна допомога була надана вихователями ЗДО.
4. Робота з батьками.
5. Участь в педагогічній і методичній радах.
6. Які труднощі зустрічалися під час проходження практики.
7. Загальне враження про педагогічну практику, що цінного вона дала.
8. Побажання щодо подальшої організації практики і рекомендації щодо проходження практики в ЗДО.

Дата:

Підпис студента:

Сторінка №1

**ЩОДЕННИК
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
СТУДЕНТКИ-ПРАКТИКАНТКИ
II КУРСУ, ГРУПИ ДО- ...
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»
прізвище ім'я по батькові**

СТОРІНКА №2

1. Дані про базу практики:
- ЗДО - №, назва;
  - група - №, назва;
  - адреса ЗДО;
  - контактний телефон;
  - кількість груп;
  - кількість дітей у групі;
  - директор;
  - методист;
  - вихователі;
  - помічник вихователя.

СТОРІНКА №3

Список дітей групи

СТОРІНКА №4

Режим дня

СТОРІНКА №5

Розклад занять

СТОРІНКА №6

Комплекс вправ ранкової гімнастики

СТОРІНКА №7

Комплекс гігієнічної гімнастики

СТОРІНКА №8

Робота з батьками

СТОРІНКА №9

Ігрова діяльність:

- рухливі ігри;
- дидактичні ігри;
- сюжетно-рольові ігри;
- народні ігри.

СТОРІНКА №10

Сітка занять на місяць

СТОРІНКА №11

Календарно-тематичне планування

СТОРІНКА №12

Зміст спостереження, примітка

Зразок оформлення конспекту рухливої гри

КОНСПЕКТ

ПРОВЕДЕННЯ РУХЛИВОЇ ГРИ

В ГРУПІ ЗДО «...»

СТУДЕНТКИ 2 КУРСУ

СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

(прізвище ім'я по батькові)

План конспект рухливої гри для дітей раннього (дошкільного) віку.

Завдання: 1. Удосконалювати, закріплювати ...
2. Розвивати ...
3. Виховувати...

Фізкультурний інвентар:

Основні рухи:

Темп:

Організаційно-методичні вказівки:

КОНСПЕКТ

ПРОВЕДЕННЯ РЕЖИМНОГО МОМЕНТУ ( )

В ГРУПІ ЗДО «...»

СТУДЕНТКИ 2 КУРСУ

СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

(прізвище ім'я по батькові)

Зразок оформлення конспекту дидактичної гри

КОНСПЕКТ

ПРОВЕДЕННЯ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ

В ГРУПІ ЗДО «...»

СТУДЕНТКИ 2 КУРСУ

СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

(прізвище ім'я по батькові)

План конспект дидактичної гри для дітей раннього (дошкільного) віку.

Завдання: 1. Удосконалювати, закріплювати ...

2. Розвивати ...

3. Виховувати...

Дидактичний матеріал:

Організаційно-методичні вказівки:

Додаток 7

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ І
СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

**ПРОГРАМА
навчальної практики в групах дітей
раннього та дошкільного віку
здобувачів II курсу
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
в закладах дошкільної освіти**

20__ рік

~ 43 ~

I. Здобувачі II курсу спеціальності 012 «Дошкільна освіта» проходять навчальну практику у закладах дошкільної освіти відповідно до навчального плану та вимог програми практики

Метою навчальної практики в групах дітей раннього та дошкільного віку є формування у здобувачів уявлення про педагогічну діяльність та організацію освітнього процесу ЗДО; ознайомлення з сучасним станом роботи ЗДО, змістом, формами й методами діяльності вихователя (у різних вікових групах), музичного керівника, вихователя з фізичного виховання, помічника вихователя; підготовка до подальшої виробничої практики.

Завдання практики:

1. Ознайомити здобувачів з закладом дошкільної освіти, комплектуванням груп раннього та дошкільного віку, специфікою організації та здійсненням освітнього процесу в різних вікових групах.

2. Формувати вміння спостерігати та аналізувати освітній процес в ЗДО, як закладу, що забезпечує всебічний розвиток особистості дитини.

3. Формувати вміння спілкуватися з дітьми, враховуючи їх вікові особливості та можливості.

4. Ознайомити здобувачів з матеріальною базою ЗДО з урахуванням сучасних вимог.

5. Закріпити вміння вести записи спостережень, опрацювати й узагальнювати одержану в процесі спостережень інформацію, із належною повнотою відобразити її в щоденнику практики.

II. Обов'язки здобувачів-практикантів

1. Взяти участь у настановчій нараді з практики та отримати консультацію щодо організації практики та оформлення всіх необхідних документів.

2. Дотримуватись графіку роботи ЗДО.

3. Бути присутнім на практиці кожного дня впродовж 6 годин позмінно.

4. Виконувати правила внутрішнього розпорядку ЗДО, в якому проводиться практика, вказівки керівництва закладу, методиста, фахівців.

5. Чітко виконувати роботу на кожному етапі проходження практики і своєчасно відобразити її в щоденнику педагогічної практики;

6. Вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії.

7. Приймати активну участь у освітніх заходах ЗДО у період практики.
8. Нести відповідальність за виконану роботу.
9. Своєчасно вести документацію і здавати її в зазначений термін методисту.
10. Вносити свої пропозиції про проведення та організацію практики.

Примітка: у випадку проблем зі здоров'ям чи інших непередбачених обставин студентам-практикантам слід терміново повідомити адміністрацію закладу дошкільної освіти, вихователя, керівника-методиста від ЗВО про причини відсутності. Факультетському керівнику практики подати відповідні документи, які засвідчують достовірність фактів.

III. Зміст навчальної практики

ТИЖДЕНЬ 1

ТЕМА: Заклад дошкільної освіти – початкова ланка системи освіти України. Завдання і загальний зміст роботи ЗДО. Розвивальне середовище ЗДО.

ФОРМИ РОБОТИ: знайомство з адміністрацією та вихователями ЗДО, бесіда із директором та методистом ЗДО,

відвідування груп раннього та дошкільного віку, вивчення принципів організації середовища ЗДО.

ЗАВДАННЯ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ НА 1-му ТИЖНІ ПРАКТИКИ:

1. Знайомство з адміністрацією закладу дошкільної освіти. В розмові із директором та методистом ЗДО здобувачі освіти ознайомлюються з структурою закладу дошкільної освіти, актуальними завданнями і принципами роботи. Відображення цього етапу практики в щоденнику необхідно зробити за схемою:
  - штатний розпис, кількість і наповнюваність груп, режим роботи, режим харчування;
  - реалізація вікового принципу в організації життя і діяльності дітей в установі.
2. Знайомство з вихователями та дітьми груп раннього та дошкільного віку. Спостереження за роботою вихователя та діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня.
  - Запис у щоденнику даних про вихователів (прізвище, ім'я, по батькові, освіта, стаж роботи), списку дітей, режиму роботи групи.
3. Ознайомлення з розвивальним предметним середовищем ЗДО в такій послідовності:

- методичний кабінет, його наповнюваність, зокрема й матеріалами, необхідними для організації життєдіяльності дітей раннього та дошкільного віку;
- групове приміщення та його обладнання;
- спортивна та музична зали;
- допоміжні приміщення (медичний кабінет, пральня, кухня, сховище-укриття тощо);
- територія ЗДО.

Під час відвідування груп з'ясовують особливості організації матеріального середовища групи.

ТИЖДЕНЬ 2

ТЕМА: Посадові обов'язки вихователя ЗДО. Планування вихователем роботи в ЗДО. Ознайомлення з документацією, яку веде вихователь.

ФОРМИ РОБОТИ: ознайомлення з документацією, яку оформляє вихователь груп раннього та дошкільного віку, вивчення видів обов'язкового планування роботи та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу у відповідній групі ЗДО.

ЗАВДАННЯ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ НА 2-му ТИЖНІ ПРАКТИКИ:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня.

2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2-2,5 години.

3. Ознайомтеся з наявною у групі документацією і плануванням. Скопіюйте її. За завданням викладача-методиста самостійно складіть плани певних видів роботи.

4. Проаналізуйте наочні посібники, які найчастіше використовуються в практиці роботи вихователя.

5. Виконану роботу та завдання фіксуєте у щоденнику спостережень.

6. Поступово готуйте звітні матеріали практики.

ТИЖДЕНЬ 3

ТЕМА: Спостереження за організацією самостійної та ігрової діяльності дітей раннього і дошкільного віку.

ФОРМИ РОБОТИ: спостереження за організацією самостійної та ігрової діяльності дітей раннього та дошкільного віку.

ЗАВДАННЯ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ НА 3-му ТИЖНІ ПРАКТИКИ:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня.

2. Самостійна робота з дітьми в ролі вихователя (під керівництвом вихователя групи) – 2-2,5 години.

3. Спостереження за організацією самостійної діяльності дітей раннього (або дошкільного) віку.

Оберіть одну дитину для спостереження за її діяльністю. У процесі аналізу акцентуйте увагу на таких проблемах організації самостійної діяльності дітей раннього (або дошкільного) віку:

- значення правильно організованої самостійної діяльності дітей;
- види діяльності дітей раннього або дошкільного віку в закладі дошкільної освіти;
- умови, необхідні для організації самостійної діяльності дитини;
- прийоми керівництва самостійною діяльністю дітей.

4. Провести спостереження за однією рольовою грою дошкільнят.

Під час спостереження за грою слід записати:

- Тему гри, дату, місце проведення, оточення в якому проходить гра.
- Вказати імена дітей, які беруть участь в грі, їх вік.
- Записати тривалість гри.
- Зазначити, які предмети, іграшки використовувались в процесі гри; особливо зазначити, яка буде «заміна» предметів.

- Чи була попередня домовленість дітей про тему гри, ролі. Чи були суперечки через вибір ролей, чи був підготовлений ґрунт для гри до її початку?
  - Що є центральним змістом гри?
  - Які ролі виконують діти?
  - Які дії і в якій послідовності виконують діти? Чи є порушення логіки дій і правил гри?
  - Чи був порушений зміст гри?
  - Описати стосунки дітей, які виникають під час гри. Спостереження проводиться в групах раннього та дошкільного віку.
5. Виконану роботу та завдання фіксуйте у щоденнику спостережень.
6. Поступово готуйте звітні матеріали практики.

ТИЖДЕНЬ 4

ТЕМА: Освітня робота з дітьми раннього та дошкільного віку. Спостереження за взаємодією сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дітей

ФОРМИ РОБОТИ: спостереження ранкової гімнастики, самостійної гри дітей, індивідуальної роботи з дітьми, чергування, занять з різних розділів програми, прогулянок, рухливих ігор. Спостереження за роботою вихователя щодо організації взаємодії з сім'ями вихованців.

ЗАВДАННЯ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ НА 4-му ТИЖНІ ПРАКТИКИ:

1. Здобувачі освіти ведуть спостереження за діяльністю дітей і вихователя, фіксуючи способи організації життєдіяльності дітей, поведінку окремих дітей, прийоми організації дитячої діяльності вихователем, індивідуальну роботу педагога з дітьми.

2. Обговорення організації освітньої роботи з дітьми різних вікових груп за записами спостережень.

3. Спостереження за взаємодією сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дітей.

- Ознайомтеся з документами, які регламентують роботу ЗДО з сім'єю.
- Проаналізуйте, які форми роботи ЗДО із родиною найчастіше використовуються в практиці виховання дітей раннього та дошкільного віку (колективні, індивідуальні, науково-інформаційні).
- Візьміть участь у заході, організованому вихователем із залученням батьків.

4. Фіксування й аналіз виконаної роботи в щоденнику.

5. Підготовка звітних матеріалів. Доопрацювання визначених програмою завдань. Оформлення звітної документації (оцінювання адміністрацією ЗДО, виставлення печаток).

IV. Після завершення практики здобувачі освіти у 3-х денний термін здають керівнику-методисту практики (кафедра теорії і методики дошкільної і спеціальної освіти) такі документи:

- 1.Характеристику на здобувачів освіти, які проходили навчальну практику, завірену директором закладу дошкільної освіти.
- 2.Звіт здобувача про проходження навчальної практики.
- 3.Щоденник навчальної практики.
- 4.Розгорнутий конспект проведення рухливої гри з роздатковим матеріалом.
- 5.Розгорнутий конспект проведення режимного моменту.
- 6.Розгорнутий конспект проведення дидактичної гри з роздатковим матеріалом.
- 7.Спостереження й організація ігрової діяльності дітей.
8. Аналіз спостережень за взаємодією сім'ї й ЗДО у вихованні дітей.

Програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти (протокол № ____ від _____ р.).

Завідувач кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

Людмила МАЦУК

Програми розвитку дітей, рекомендовані Міністерством освіти і науки України. URL :

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitkuditej>

Комплексні програми:

1. «Я у Світі». Програма розвитку дитини від народження до шести років. Аксьонова О., Аніщук А., Артемова Л. та ін. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с. 29
2. Беленька Г., Богініч О., Вертугіна В. та ін. Дитина : Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. керівн. В.Огнев'юк. Київ : Київ. у-тет ім. Б.Грінченка, 2020. 441 с.
3. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник». Вид. 3-тє, доп. Тернопіль : Мандрівець, 2023. 210 с.
4. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. Київ : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
5. Програма освіти дітей раннього та дошкільного віку «Освіта і піклування / Education & Care» / В.А. Воронов, К.В. Ковальчук, Н.В. Піканова, О.Д. Рейпольська, С.О. Сисоєва, К.Ю. Станкевич. Київ: ФОП В.Б. Ференець, 2021. 130 с.

6. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 256 с.

Парціальні програми:

1. Вайнер В., Болотова О., Романюк О. Парціальна програма для дітей старшого дошкільного віку «Комп'ютерна грамота для малят». Тернопіль : Мандрівець, 2023. 32 с.

2. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: парціальна програма для системи дошкільної освіти. Київ, 2019. 23 с.

3. Духовно-моральне виховання дітей дошкільного віку на християнських цінностях: навч. прогр. та календарно-темат. план / А. М. Богуш, І. Л. Сіданіч, В. Є. Сучок [та ін.]. Київ : ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», 2019. 164 с.

4. Каплуновська О., Кичата І., Палець Ю. «Україна – моя Батьківщина» : парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 72 с.

5. Косенчук О. Г., Тарнавська Н. П. Дбаємо про емоції — мову серця : парціальна програма для дітей середнього дошкільного віку / О. Г. Косенчук, Н. П. Тарнавська. Київ, 2024. 64 с.

6. Лохвицька Л. В. Парціальна програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба

30 знати, про себе треба дбати». 3-тє вид., зї змінами. Тернопіль : Мандрївець, 2024. 116 с.

7. Лохвицька Л. В. Скарбниця моралї. Парціальна програма з морального виховання дїтей дошкільного віку. 3-тє вид., оновл., зї змін. і доповн. Тернопіль: Мандрївець, 2024. 96 с.

8. Шиян О. «Зерно любовї». Програма духовно-морального виховання дїтей / О.Шиян, О.Франкевич, Н.Патуляк, Г.Іванців, Л.Зеленко, Л.Цюпа, А.Казїброда. Львів: ДНЗ Львівське ВПУ ІКТ, 2018. 61 с.

9. Парціальна програма розвитку дитини від 2 до 6 років через гру «Творці майбутнього» та методичні рекомендації. О.Ю.Рома, Г.В.Малевиц, І.Ю.Пїскова, Г.В.Шарова, О.М.Шуляк. Київ : The Lego Foundation, 2023. 109 с.

10. Пїроженко Т. О., Хартман О. Ю. Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодїї дїтей від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом». К.: Видавництво «Алатон», 2016. 32 с.

11. Ролїк В., Гавриш Н., Косенчук О., Пїроженко Т. Мої перші гроші: парціальна програма з розвитку фїнансової грамотностї та формування фїнансових компетентностей у дїтей старшого дошкільного віку / Вікторїя Ролїк, Наталя Гавриш, Ольга Косенчук, Тамара Пїроженко. Київ, 2024. 45 с.

